

Handläggare
Gunilla Olofsson
Telefon: 08 - 508 25 605

Till
Socialnämnden
2016-11-22

Sommarlovsberedskap mot tvångsäktenskap, motion (2016:86)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat motionen (2016:86) om sommarlovsberedskap mot tvångsäktenskap av Lotta Edholm (L) till socialnämnden för yttrande. I motionen lyfts frågan om betydelsen av att ge skydd och stöd till barn och ungdomar som under sommarlovet riskerar att föras utomlands med syfte att mot sin vilja ingå äktenskap. Förslag läggs bland annat om att information om mänskliga rättigheter och möjligheter att få hjälp borde ges på Sveriges internationella flygplatser.

Förvaltningen instämmer i den bedömning som görs av Origo (Stockholms läns resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld) om att en informationskampanj bör ske i samarbete med involverade parter på en länsövergripande nivå, med huvudinriktningen att förebygga och förhindra barn- och tvångsäktenskap.

Förvaltningen bedömer att behov finns av att stämma av kapaciteten hos stadens verksamheter som erbjuder skydd och stöd i akutsituationer till riskutsatta personer. Förvaltningen anser att ansvaret för avstämningen bör läggas på alla förvaltningar som har verksamheter som erbjuder akutinsatser till berörd målgrupp.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat motionen (2016:86) om sommarlovsberedskap mot tvångsäktenskap av Lotta Edholm (L) till socialnämnden för yttrande. Yttrande på motionen ska senast vara inlämnad den 25 november 2016.

Motionen har också skickats på remiss till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm, Stadsdelningskontoret (SLK) samt till Länsstyrelsen Östergötland, Roks, Unizon, Transportstyrelsen och GAPF.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Synpunkter har inhämtats från Origo - Stockholms läns resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 16 november. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 17 november.

Ärendet

I motionen lyfts frågan om betydelsen av att ge skydd och stöd till barn och ungdomar som under sommarlovet riskerar att föras utomlands med syfte att mot sin vilja ingå äktenskap. Förslag läggs bland annat om att information om mänskliga rättigheter och möjligheter att få hjälp borde ges på Sveriges internationella flygplatser, som sista anhalt innan barnet eller ungdomen lämnar landet.

Författaren till motionen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att Stockholms stad söker samarbete med Swedavia/Arlanda flygplats för att sätta upp och ansvara för information om vart man kan ringa eller vad man kan göra för att slå larm om en förestående resa till ett påtvingat äktenskap.
- Att Stockholms stad ser över sin organisation vad gäller till exempel skyddat boende för att se till att de ungdomar som i sommar slår larm möts av ett adekvat stöd och skydd från dag 1.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen vill framhålla att en stor medvetenhet finns om betydelsen av skyddande och stödjande insatser till personer som riskerar att utsättas eller utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld.

Länsstyrelsen i Östergötland har regeringens uppdrag att vägleda i frågor som rör hedersvåld. Länsstyrelsen har bland annat startat ett nationellt kompetensteam och en stödtelefon dit yrkesverksamma kan vända sig för att få råd. Vidare har man utarbetat olika stöd- och informationsmaterial.

För att ytterligare förstärka arbetet inom området planerar regeringen att under hösten 2016 presentera en ny strategi med förslag till vidare åtgärder. Antalet minderåriga asylsökande, som är gifta när de kommer till Sverige, har enligt regeringen kraftigt ökat efter förra höstens flyktingström. Samma bedömning görs av Nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötland.

Origo (Stockholms läns resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld) arbetar med målgruppen ungdomar och unga vuxna 13-26 år, som begränsas av hedersnormer. Verksamheten erbjuder också vägledning samt konsultation till alla yrkesgrupper som möter och arbetar med målgruppen. Vid samtal med verksamhetsansvarig vid Origo bekräftas ovanstående bedömning av att problematiken riskerar att öka. Origo har därför gjort bedömningen att behov finns av att utforma en länsövergripande kampanj mot barn- och tvångsäktenskap. En planering för detta har redan påbörjats. Bedömningen är att inriktning bör ha en mer förebyggande karaktär och information bör ges i miljöer och sammanhang där ungdomarna vistas. En kampanj bör tidsmässigt förläggas under våren 2017, det vill säga innan sommarlovet. Målgruppen för kampanjen föreslås vara ungdomar i högstadies- och gymnasieskolor. Ingen avgränsning bör göras avseende kön med mera, och målgruppen ska inkludera HBTQ ungdomar. Syftet är att ge riskutsatta personer tidsutrymme att processa sina farhågor och ge möjlighet att söka hjälp och stöd innan man är på väg ut ur landet. Ett förebyggande arbete undviker även en akutstyrning av insatser. En förebyggande kampanj bör ske i samverkan med Stockholms läns länsstyrelse och Operation kvinnofrid och andra involverade myndigheter som polismyndigheten och hälso- och sjukvården.

Med hänvisning till ovanstående instämmer förvaltningen i den bedömning som görs av Origo om behovet av att utforma en kampanj med en förebyggande inriktning. Förvaltningen anser att det är viktigt att insatser och hjälp fokuserar på att förhindra att barn- och tvångsäktenskap sker.

Förvaltningen menar vidare att kampanjer på Sveriges flygplatser huvudsakligen bör genomföras på nationell nivå och samordnas av Nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötland. Eventuella nationella stödresurser i form av t.ex. jourtelefon dit

hjälpbehövande kan ringa bör kopplas till kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötland.

Förvaltningen vill betona betydelsen av att genomförandet av en kampanj bör ske inom ramen för det samarbete som idag pågår inom Stockholms län kring frågor om hedersrelaterat förtryck och våld. Målgruppen ungdomar rör sig inom hela länet. Flera av ungdomarna bor i en kommun, men går i skola i en annan kommun. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att information sprids så brett som möjligt för att nå utsatta målgrupper och vill understryka betydelsen av ett regionalt och länsövergripande samarbete.

Förvaltningen bedömer att behov finns av att stämma av kapaciteten hos stadens verksamheter som erbjuder skydd och stöd i akutsituationer till riskutsatta personer. Förvaltningen anser att ansvaret för avstämningen bör läggas på alla förvaltningar som har verksamheter som erbjuder akutinsatser till berörd målgrupp.

Bilagor

1. Motion (2016:86) om sommarlovsberedskap mot tvångsäktenskap